

Quatre autors analitzen els vaticinis del monumental assaig del científic Alexandre Deulofeu

El temps avala les prediccions de 'La matemàtica de la història'

Ignasi Aragay
BARCELONA

El peculiar intel·lectual republicà Alexandre Deulofeu (1903-77) va tenir unes rares intuïcions polítiques que ara s'estan complint: l'ascens xinès, la caiguda de l'URSS i la unificació alemanya.

La seva monumental *La matemàtica de la història*, obra de tota una vida que va desenvolupar en vuit volums –el projecte inicial constava de vint-i-dos– és ara objecte d'un estudi col·lectiu a càrrec dels historiadors Enric Pujol i Jordi Casassas, l'economista Francesc Roca i el nét de Deulofeu, Juli Gutiérrez Deulofeu. El llibre l'ha publicat Brau Edicions amb un títol homònim al de l'obra original de l'autor homenatjat.

Estudiant de farmàcia i química al Madrid dels anys 20 –allí Dalí li va presentar García Lorca, però ell anava a la seva–, actiu catalanista republicà a Figueres durant els anys 30 –en el període de la Guerra Civil va arribar a ser-ne alcalde– i exiliat a França fins al 1947, Deulofeu va passar les tres últimes dècades de la vida a la seva ciutat natal com un discret farmacèutic obsedit per la redacció d'una magna i incompresa obra intel·lectual.

Però què és *La matemàtica de la història*? Doncs és una teoria cíclica a l'estil de *La decadència d'Occident*, d'Oswald Spengler (1830-1936), l'autor que més va influir Deulofeu, molt més que el seu contemporani Arnold J. Toynbee (1884-1975). Respecte

Alexandre Deulofeu, autor d'una teoria cíclica de la història

a aquests precedents, el que és més original en l'obra del figuerenc és que no només marca uns cicles històrics, sinó que, influït per la seva formació en el camp biològic, els fixa amb una precisió matemàtica. Així, segons l'autor, cada civilització dura 5.100 anys dividits en tres períodes de 1.700 anys.

Des de l'any 1934

Deulofeu va començar a madurar la seva teoria molt aviat. El 1934, en el seu primer llibre, *Catalunya i l'Europa futura*, ja hi feia aparèixer la seva llei històrica, a partir de

la qual “anunciava la immediata decadència d'Anglaterra, França i Espanya, i exposava una brillant, per genuïna, teoria sobre una futura confederació mundial”, escriu el nét, que també anota com “a Montpeller, l'any 1939, a la Résidence des Intellectuels Catalans, sorprenia el seu erudit auditori anunciant el domini futur d'Alemanya, coincidint amb la davallada dels antics imperis europeus i la fi de l'imperi de Moscou, o sia, el fracàs del comunisme i l'experiència marxista”. Els fets immediats no li van donar la

La fi d'Espanya, per al 2029

► Alexandre Deulofeu també va aplicar el seu curiós i precís rellotge de la història a la realitat de l'Estat espanyol i va vaticinar el final del vell imperi l'any 2029, quan passaria a convertir-se, segons aquest científic visionari, en una confederació d'Estats independents. ¿Això no els sona una mica a la Constitució federal d'ERC, amb dret a secessió inclòs? Segurament el partit republicà coneix les prediccions del qui en va ser militant i, a més, està disposat a fer el que sigui perquè es compleixin.

raó, però vist des d'avui, la va encertar.

El 1976 seguia convençut del seu diagnòstic i l'afinava: “França i Alemanya han perdut la categoria de grans potències sense que tinguin possibilitats de redreçar-se. Alemanya es troba en plena recuperació i continuarà el seu procés ascendent, del qual l'aspecte polític més important i immediat serà la reunificació de les dues Alemanyas, fet que ocorrerà als voltants de l'any 2000, alhora que es desintegrarà l'imperi de l'URSS. En aquests mateixos instants tindrà lloc el començament de la gran depressió dels EUA. El Japó es troba en procés paral·lel al de l'imperi alemany, és a dir, s'anirà acostant també a la plenitud imperial, mentre que el veritable imperi agressor serà el jove-níssim imperi xinès, que entrarà en possessió dels territoris de l'URSS a l'Àsia”.

Déu n'hi do. Només falta l'assumpte de l'islamisme i ja tenim l'escenari polític mundial d'avui dia perfectament dibuixat.

El psiquiatre Castilla del Pino s'esplaia en un llibre de converses

Aina Mercader
BARCELONA

La felicitat, la memòria, el refugi de l'obscuritat i la lectura són alguns dels temes que sorgeixen al llibre entrevista preparat per Anna Caballé i publicat a Península

Anna Caballé ha triat el diàleg per construir un llibre que, segons l'editor Josep Maria Castellet, “no té res a veure amb les memòries del psiquiatre i escriptor sinó que és una obra autònoma”. L'escriptora subratlla que no ha volgut fer ni un corollari de les seves memòries –aplegades en els títols *Pretérito imperfecto* i *Casa del Olivo*– ni un estudi de la seva obra.

El germen d'aquest llibre entrevista sorgeix el 2003, quan els editors de Península d'aleshores –Castellet, Xavier Folch i Manel Martos– proposen a Cas-

tilla del Pino preparar una obra que reculli, a través d'una conversa, les seves idees.

Castilla del Pino va ser qui va triar Caballé, autora de *Francisco Umbral. El frío de una vida* (Espasa Calpe, 2004), com a interlocutora per a aquest encàrrec. En aquell moment va començar un diàleg en el qual l'autora, disfressada d'entrevistadora, interroga Castilla del Pino sobre la seva tasca com a psiquiatre, la seva passió per la lectura, la filosofia, la política i l'obscuritat.

L'autora considera que amb aquesta feina ha pogut desco-

brir en privat “un dels pocs humanistes que queden a l'Estat espanyol, un mestre”. De fet, aquest volum ens presenta un personatge “fascinat per la foscor, perquè somiava en un lloc de treball obscur i incomunicat on res no pertorbés el seu treball”.

A la tercera part del llibre, surt a la llum el Castilla del Pino compromès políticament i socialment, que reflexiona a l'entorn de la democràcia i lamenta que “ara paguem la Transició tan feble que es va fer”.

“Caballé ha encertat en el to –diu Martos, un dels pares de la idea del llibre–, perquè, com a lector, he tingut la sensació d'estar escoltant la conversa entre els dos interlocutors”.

EL COMENTARI

La serventa fidel

IGNASI ARAGAY
iaragay@avui.com

● L'Argentina és un país vingut a menys, cosa que queda molt ben reflectida a la senzilla pel·lícula *Señora Beba*, del director Jorge Gaggero. La senyora en qüestió, de classe mitja alta, molt amiga del whisky (això de *beba* ve d'aquí?), està en bancarota i no pot pagar a la criada, Dora, que fa vint-i-vuit anys que li aguanta les gràcies i les desgràcies. La relació silenciosa que mantenen, plena de sobreentesos, disputes i reconciliacions forçades, és una crua metàfora d'una Argentina a la qual està costant sortir del pou i que treu forces d'on sigui, fins i tot del vell expresident Raúl Alfonsín, de 78 anys, que podria tornar a optar a la presidència d'aquí a dos anys.

“No entenc aquells que diuen que menyspreen els diners. Costen tant de guanyar!”, escriu Joan Fuster al seu *Diccionari per a ociosos*. Doncs bé, la Dora, a qui la senyora no paga des de fa mesos, ho sap prou bé, això, mentre que la Beba ho acaba experimentant en pròpia pell enmig d'un país arruïnada. Ara bé, a part del drama econòmic, encara resulta més interessant el trauma íntim que suposa per a Dora decidir marxar de la casa. Costa molt fer un pas així. La seva vida està irremediament lligada a la família amb la qual ha viscut i per a la qual ha treballat tota una vida. Ha vist la separació del matrimoni, és una segona mare per a la filla fugida a Espanya i ha hagut d'aguantar el maltractament psicològic de la senyora i les seves amiguetes, totes elles imbuïdes d'unes bones dosis de clàssisme i racisme. Però, així i tot, sent que tot aquest món és també el seu.

Segurament això és el que ens passa als catalans: portem molt temps ficats en un país aliè, que ens paga malament i ens respecta poc. Que ens estima d'una manera malaltissa, com aquells pares possessius. Tard o d'hora, algun dia també nosaltres haurem de marxar de casa i, com els servents fidels, notarem alhora un buit estrany i un alliberament agredolç. Però segurament llavors, com els passa a Beba i Dora, la reconciliació serà sincera, d'igual a igual.

És el que diu Xavier Rubert de Ventós al seu assaig *De la identitat a la independència*: a espanyols i catalans ens aniria molt bé separar-nos per poder respectar-nos mútuament.